

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR
ET DES AFFAIRES ADMINISTRATIVES
COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE
EN ADMINISTRATIEVE AANGELEGENHEDEN

SÉANCE DU MARDI 20 MAI 1997
VERGADERING VAN DINSDAG 20 MEI 1997

SOMMAIRE :

INHOUDSOPGAVE :

DEMANDE D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Boutmans au vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «l'attitude de la Belgique à l'égard des réfugiés algériens».

Orateurs : **M. Boutmans, M. Vande Lanotte**, vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 838.

VRAAG OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Boutmans aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de houding van België ten aanzien van de Algerijnse vluchtelingen».

Sprekers : **de heer Boutmans, de heer Vande Lanotte**, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 838.

PRÉSIDENCE DE M. PINOIE, PREMIER VICE-PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER PINOIE, EERSTE ONDERVOORZITTER

La séance est ouverte à 14 h 20.

De vergadering wordt geopend om 14.20 uur.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER BOUTMANS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE HOUDING VAN BELGIË TEN AANZIEN VAN DE ALGERIJNSE VLUCHTELINGEN»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. BOUTMANS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «L'ATTITUDE DE LA BELGIQUE À L'ÉGARD DES RÉFUGIÉS ALGÉRIENS»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Boutmans aan de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken.

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ongeveer zes weken geleden heb ik een vraag om uitleg ingediend naar aanleiding van een persdossier dat einde maart 1997 door Amnesty International-Vlaanderen werd bekendgemaakt en waarin onder meer het geval van een Algerijnse onderdaan, Bouasria Benothmane, werd voorgesteld.

De heer Benothmane werd, nadat hem in België de status van vluchteling was geweigerd, in juli 1996 in ons land aangehouden en teruggestuurd naar Algerije. Het is mij niet geheel duidelijk wat zijn precieze rol was in de beweging van de radicale moslims, maar het lijkt wel duidelijk dat hij nauw aanleunde bij bepaalde moslimactivisten, met name bij het FIS, ofwel persoonlijk ofwel via zijn familie. Bij zijn aankomst in Algerije verbleef hij korte tijd in de gevangenis, maar werd daarna opnieuw in vrijheid gesteld. Enkele maanden later, op 6 november 1996, werd hij opnieuw door de Algerijnse politie aangehouden bij zijn poging het land te verlaten via de Libische grens. Deze aanhouding resulteerde uiteindelijk in zijn overlijden, volgens de Algerijnse regering ten gevolge van zelfmoord. Hij zou bij een politieonderzoek uit het raam zijn gesprongen. Dit fenomeen is ook in de Europese geschiedenis bekend onder de term «defenestratie».

Blijkbaar hebben de Belgische ambassade en ons ministerie van Buitenlandse Zaken zich wel met dit geval beziggehouden, aangezien er herhaalde malen een onderhoud heeft plaatsgevonden tussen Belgische vertegenwoordigers en familieleden van Benothmane gedurende de periode dat hij op een onbekende plaats verbleef en ook nadien tijdens zijn aanhouding. Het is een feit dat hij uiteindelijk is omgekomen bij een incident waarvan wij de ware toedracht wellicht nooit zullen kennen, maar dat bij elk kritisch denkende mens vragen doet rijzen.

Op 24 november 1996, dus vijf dagen voor zijn overlijden, heeft er blijkbaar nog een onderhoud plaatsgevonden met de Belgische ambassadeur in Algiers. Op 26 november 1996, drie dagen voor

zijn dood, werd Benothmane op de Algerijnse televisie opgevoerd en verklaarde hij dat hij goed werd behandeld en dat er geen problemen waren. Amnesty International beweert echter over informatie te beschikken waaruit blijkt dat de verklaring op de televisie onder duidelijke pressie werd afgelegd.

Gedane zaken nemen geen keer. Wij kunnen het probleem van de betrokkene niet meer oplossen. Ik heb bij het verloop van deze zaak echter een aantal bedenkingen waarover ik de vice-eerste minister graag zou ondervragen.

In de eerste plaats kan het restrictieve asielbeleid dat door ons land wordt gevoerd en dat ook door de meeste andere Europese landen wordt gevolgd, ertoe leiden dat reële opinievluchtelingen de status van vluchteling soms niet krijgen toegewezen.

Wij kennen allemaal de technieken en motiveringen die aan de basis liggen van de weigering van het statuut van vluchteling. Heel vaak heeft dit te maken met tegenstrijdige verklaringen of een onduidelijke uitleg over hun tijdsgebruik.

Voor mij illustreert dit voorbeeld duidelijk dat de waarschuwingen ernstig moeten worden genomen. De beslissing dat iemand niet voldoet aan de voorwaarden om politiek asiel te krijgen wordt niet door de vice-eerste minister, maar door de bevoegde commissie genomen. Dat de betrokkene enkele maanden na die beslissing in zijn land van herkomst dood wordt teruggevonden, doet op zijn minst vragen rijzen inzake de beoordeling.

Uit het verslag over de ondervraging bij het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Statenlozen blijkt de weigering in hoofdzaak te zijn gebaseerd op tegenstrijdigheden in de verklaringen en een onvoldoende uitleg. Amnesty International stelt daartegenover dat die persoon niet altijd rechtuit heeft durven te spreken — wat hij trouwens ook in zijn verklaring zegt — omdat hij twijfels had over de betrouwbaarheid van de aanwezige Algerijnse tolk. Ik spreek mij daar niet over uit. Ik kan het me echter levendig inbeelden dat vrijuit spreken met betrekking tot regimes als het Algerijnse inderdaad problemen kan doen rijzen.

Nog ernstiger is het feit dat de betrokkene tijdens het verhoor voor het commissariaat-generaal vage verklaringen aflegde. Na tussenkomst van zijn advocaat, legde hij een hele reeks verklaringen af, waarvan Amnesty International zegt dat die heel precies waren met betrekking tot zijn betrokkenheid bij religieus-politieke activiteiten in Algerije. Daar vinden wij echter niets van terug in het proces-verbaal van het verhoor, wat vragen doet rijzen over de eisen die wij stellen inzake de beslissing, maar ook inzake de rapportering, die essentieel is voor eventuele toetsing door een hoger rechtscollege.

Klopt het dat Benothmane op een zeker ogenblik een andere tolk heeft gevraagd en dat hij bij zijn verhoor voor de commissie en na tussenkomst van zijn advocaat, aanzienlijk concretere verklaringen heeft afgelegd over zijn politieke activiteiten? Is de vice-eerste minister daarvan op de hoogte?

Afgezien van een al dan niet erkenning als politiek vluchteling, wens ik meer duidelijkheid over het terugwijzingsbeleid van afgevozen asielzoekers naar onveilige landen. Men beweert steeds dat men geen mensen terugstuurt naar landen waar hun leven in gevaar is, maar wat is het standpunt van België ten opzichte van Algerije? Beschouwt de Belgische regering Algerije als een veilig land? Zo ja, dan is de Belgische regering een van de weinige instanties die deze opinie is toegedaan. Ik kan mij op het ogenblik moeilijk een onveiligere plek op de wereld indenken dan Algerije, waar zowel de regering als de fanatieke moslim-oppositie geweld plegen en elementaire rechten flagrant schenden. Uiteenlopende strekkingen en facties spelen hierbij een rol. De thesis bleek te zijn dat Bouasria Benothmane als lid, aanhanger of betrokkene bij acties van het FIS veel te vrezen had van andere extreme moslim-groeperingen.

Welke mogelijkheden en middelen hebben wij om het lot te controleren van iemand die wordt teruggewezen? Het blijkt dat een Belgische diplomatieke delegatie de betrokkene in de gevangenis heeft kunnen bezoeken en met hem een gesprek heeft gehad, dat overigens op video zou zijn opgenomen. Waren er bij dat gesprek Algerijnse functionarissen aanwezig? Is deze video-opname in het bezit van de Belgische ambassadeur of een Belgische instantie?

Wat weet men over het incident waarbij Benothmane is omgekomen? Heeft onze diplomatieke vertegenwoordiging gevraagd de autopsie te mogen bijwonen? Hebben wij hierover gegevens? Welke conclusie trekt de vice-eerste minister uit dit geval met betrekking tot het vluchtelingenbeleid in het algemeen en Algerijnse asielzoekers in het bijzonder?

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de voorzitter, ik zou liegen mocht ik hier beweren dat de zaak-Benothmane mij niet gedurende heel wat dagen heeft beziggehouden. Op mijn verzoek werd in deze commissie overigens reeds een vergadering achter gesloten deuren georganiseerd waarop ik tekst en uitleg bij deze zaak heb kunnen verschaffen. Alleen reeds het overlijden van de betrokkene maakt deze zaak bijzonder zorgwekkend. Het zou van overmatig cynisme getuigen hieraan niet de gepaste aandacht te besteden.

De houding van Amnesty International is echter niet van enig cynisme ontbloeit. In een persdossier publiceren zij zaken die door mijn diensten werden weerlegd en gecorrigeerd nadat Amnesty zelf hierover om uitleg had verzocht. Dat is jammer.

Mijn kabinetschef heeft deelgenomen aan een discussie en heeft er ons standpunt bekendgemaakt: Amnesty International België heeft in deze zaak ontegensprekelijk gelogen. De term «gelogen» dient hier in zijn volle betekenis te worden begrepen: de waarheid werd bewust niet gezegd.

Waarin bestaat de zaak van de heer Benothmane? Had men hem geen asiel mogen geven? Had men hem moeten uitwijzen? Is er controle mogelijk op de genomen beslissingen in het algemeen en in deze zaak meer in het bijzonder? Is Algerije een veilig land? Ik zal op deze vragen een antwoord geven.

Uit de ondervraging van de betrokkene, maar ook uit een gesprek met zijn familie, blijkt dat de heer Benothmane Algerije reeds in februari 1994 heeft verlaten op een datum die verschilt van de datum die hij in zijn verklaring liet opnemen. Tijdens zijn omzwervingen door een aantal staten leefde hij van legale en illegale arbeid. Eigenlijk was hij op weg naar Canada waar hij een job op het oog had. Zowel uit zijn persoonlijke verklaringen als uit de verklaringen van zijn ouders en uit zijn traject blijkt hij het typevoorbeeld te zijn van een economisch vluchteling. Hij heeft zijn land verlaten en ging op zoek naar werk om te ontsnappen aan de moeilijke levensomstandigheden. Hij was dus onderweg naar Canada om er werk te zoeken.

In zijn verklaring heeft hij gezegd niets met de GIA te maken te hebben. Hij heeft dat nadien bevestigd en ook zijn ouders hebben verteld dat hun zoon niet politiek actief was. Sommige van zijn familieleden waren wel aan bepaalde politieke milieus gelieerd, maar hijzelf heeft daarvan steeds afstand genomen.

Op weg naar Canada werd hij in Zaventem aangehouden in het bezit van een vervalst Deens paspoort. Op vraag van zijn broer heeft hij dan asiel aangevraagd. Dat is een niet-onbelangrijk detail. Die asielaanvraag werd behandeld en uiteindelijk geweigerd. De vraagsteller heeft dat toegelicht. De man werd uitgewezen naar Algerije net als gebeurt met andere van zijn landgenoten. Veel landgenoten worden echter niet uitgewezen. Daarop kom ik nog terug.

De betrokkene voelde zich niet echt op zijn gemak en de rijkswachter die hem begeleidde — zo blijkt uit het verslag dat deze laatste heeft opgemaakt — heeft hem in Spanje voorgesteld om niet naar Algerije te gaan. De man heeft geantwoord dat hij zijn familie wou verwoegen, nu hij een vliegtuigbiljet had. Hij wou echter niet dat zijn bagage meereisde wat ook niet gebeurd is.

Een belangrijk element is dat de Belgische overheid hem in Spanje aanbood niet terug te keren, zoals in de instructies staat. Waarschijnlijk klopt dit niet met het imago dat de rijkswachter meestal, en zeker vandaag de dag heeft, maar zo is het wel gegaan. Toen hij in Algerije aankwam, werd hij door de immigratiediensten ondervraagd. Dat is niet hetzelfde als vastgehouden. Men heeft hem laten gaan en hij is naar zijn ouders doorgereisd.

Het probleem is nu dat zijn broer, die duidelijk wel banden heeft met de GIA, via iemand in de Verenigde Staten, die door de GIA overigens niet wordt erkend, het persbericht heeft gelanceerd dat betrokkene gedood was en zijn familie werd verkracht en gemarteld. Het bericht werd verspreid in de Verenigde Staten en Parijs. Voor mij is het absoluut duidelijk dat mensen uit zijn entourage en niet hijzelf daarmee geprobeerd hebben van zijn uitwijzing gebruik te maken om enerzijds politieke actie te voeren met de bedoeling ervoor te zorgen dat niemand nog zou worden uitgewezen en om anderzijds het regime in diskrediet te brengen, voor zover dat nog mogelijk was. Intussen moet duidelijk zijn dat deze berichten, waarnaar de heer Benothmane in zijn gesprek met de ambassadeur heeft verwezen en waarvan hij zijn broer de schuld geeft, volkomen vals waren.

Na het persbericht heb ik de Belgische ambassadeur in Algerije gevraagd de nodige contacten te leggen om te achterhalen of het klopte dat de heer Benothmane gedood was, zijn zuster mishandeld werd en ook zijn moeder bijna het leven liet. De ambassadeur heeft samen met mensen van de Belgische rijkswacht gedeeltelijk in aanwezigheid van Algerijnen, maar ook zonder hen, een gesprek gehad om dit te achterhalen en wij hebben de video-opnamen daarvan zelf geanalyseerd. De familie zei dat ze de heer Benothmane niet meer had gezien. Achteraf heeft ze erkend dat dit een leugen was, maar ik begrijp wel dat een moeder haar zoon beschermt. De heer Benothmane dook onder bij familie in Oran en probeerde van daaruit met een vals Deens paspoort naar Libië te gaan om er werk te zoeken in één van de Arabische staten.

Nadat duidelijk was geworden dat de familie niet het slachtoffer was geweest van mishandeling, werd op 6 november 1996 ook duidelijk dat het bericht dat de betrokkene gedood was, vals was. De ambassadeur en de rijkswachters hebben hem ook daadwerkelijk gezien. Het verslag van de ambassadeur vermeldt *in tempore non suspecto* dat de betrokkene bijzonder zenuwachtig en depressief was en het niet meer zag zitten. Hij was immers ongewild en door toedoen van zijn broer een slachtoffer van de GIA geworden. De overheid eiste nu dat hij openlijk zou zeggen dat de geruchten vals waren. Hij heeft zich inderdaad van de GIA gedistantieerd. Hiermee was duidelijk dat zijn situatie in Algerije helemaal hopeeloos was geworden. Ik herhaal dat de campagne van zijn broer hier en van een aantal niet-officiële GIA-leden de oorzaak is van de situatie van de heer Benothmane na zijn uitwijzing.

Nadien werd de heer Benothmane door de procureur van Algiers ondervraagd en hierbij komen wij bij een stuk van het verhaal waarvan de ware toedracht moeilijk te achterhalen is. Men zegt immers dat hij tijdens die ondervraging uit het raam is gesprongen, maar dat valt niet te controleren. De Algerijnse over-

heid had er geen enkel belang bij de betrokkene kwaad te doen, integendeel. Zijn familie in België had dat wel gedaan, zijn broer had hem als het ware reeds voordien vermoord.

Op de principiële vraag of wij hem asiel hadden moeten geven antwoord ik negatief. Hij had, in tegenstelling tot zijn broer, geen politieke banden. Hij was in verschillende landen op zoek naar werk. Als hij er niet was toe aangezet, zou hij wellicht nooit het statuut van vluchteling hebben gevraagd. Uit de confrontatie van de elementen uit het dossier met het verhaal van zijn familieleden en zijn eigen verklaringen blijkt heel duidelijk dat het verhaal van het asiel niet klopt. Ik stel dit vast zonder enige zelfvoldaanheid.

Het geval Benothmane is voor mij ook niet representatief voor ons asielbeleid. Gedurende twee jaar heeft België abnormaal veel asielaanvragen gekend, maar sinds drie jaar is het aantal asielaanvragers stabiel. De voorspelling dat de nieuwe wetgeving het aantal asielaanvragen zou verminderen is niet uitgekomen. Met andere woorden, ons asielbeleid is niet selectiever geworden.

Op de vraag of wij Algerije als een onveilig land moeten beschouwen kan ik niet antwoorden. Het bevreemdt mij enigszins dat die vraag werd gesteld. Mensenrechtenorganisaties hebben altijd gepleit tegen het gebruik van de begrippen «veilig» of «onveilig». Die begrippen worden gehanteerd om vluchtelingen terug te sturen, maar ook om ze asiel te verlenen. Iedereen kan in België asiel aanvragen. Het beoordelen van de «veilige» of «onveilige» situatie is voor ons afhankelijk van de asielaanvrager in de context van zijn land. Hetzelfde principe geldt voor de uitwijzing. Voor sommige mensen is Algerije nog een relatief veilig land, voor anderen is het absoluut onveilig. Een Algerijn die in België voor terrorisme wordt veroordeeld, wordt niet naar Algerije teruggestuurd, niet omdat wij sympathie hebben voor zijn daden, maar omdat wij weten dat zijn veiligheid in zijn land niet verzekerd is. Zo zijn er een aantal Algerijnen die, omwille van die concrete dreiging, niet worden uitgewezen. Wij proberen ze wel naar een ander land te brengen, wij sturen ze echter niet de eventuele dood in. Op onmenselijke daden neemt men toch geen weerwraak met andere onmenselijkheden.

Wanneer voor Algerijnse migranten de situatie in Algerije niet onveilig is, worden ze daarentegen wel teruggestuurd. Ik weet dat de afweging vaak heel moeilijk is, maar principieel kunnen wij niet anders. Dat betekent ook dat de minister die verantwoordelijk is voor de beslissing kwetsbaar is. De term «veilig» of «onveilig» land is strijdig met het principe zelf van het asiel, het concept wordt dan ook in België niet toegepast. Onze controle op terugsturing is beperkt en dat is een zwak punt. In het geval Benothmane was onze controle evenwel zeer scherp. Zoals al gezegd, naar Algerije worden geen mensen uitgewezen als wij geen garanties hebben voor hun veiligheid. Zo hebben wij voor mensen die omwille van bepaalde feiten moesten worden opgesloten, de garantie gevraagd dat ze in leven zouden blijven. Als wij die absolute garantie niet kregen, werden ze niet uitgewezen.

Wij zijn gaan praten met de familie, met de zuster van de man en ook hemzelf hebben wij gezien. Wij hebben hier onze opvolgingsplicht zeker vervuld.

Het ergste van de hele zaak is het volgende. Twee dagen na de uitwijzing van de heer Benothmane wisten wij nagenoeg met zekerheid dat hij nog in leven was. Dat heeft zijn broer en de organisaties die op dit probleem sprongen niet belet hem te misbruiken en hem in een onhoudbare situatie te brengen. De les uit dit verhaal is niet degene die Amnesty International daaruit trekt, maar wel die ze daaruit maar kan halen door de waarheid omtrent de feiten, die wij haar hebben bezorgd, niet te erkennen. De waarheid is dat voor het fundamentalisme, net als voor iedere dictatoriale neiging, het doel de middelen heiligt, ook wanneer dit het leven kost aan iemand van de eigen familie.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik neem nota van een aantal feitelijke gegevens. Mij is voornamelijk niet duidelijk waarin het leugenachtige van de verklaringen van Amnesty International zou bestaan. Ik vind dat een zeer moeilijke en gevaarlijke kwalificatie, die een van de weinige organisaties, die toch een wereldwijd prestige geniet, half criminaliseert.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Dat is juist.

De heer Boutmans (Agalev). — De discussie over de geloofwaardigheid van de informatie over de feiten van de vice-eerste minister versus de vragen en feitelijke gegevens van Amnesty International is zeker nog niet van de baan. Amnesty International stelt alleszins een aantal voor de hand liggende vragen waarop de vice-eerste minister het antwoord schuldig blijft, onder meer wat er precies gebeurd is met die defenestratie.

Ik heb nooit de discussie willen starten of wij de noties «veilig land» of «onveilig land» als juridische begrippen kunnen hanteleren.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Anderen doen het alleszins wel.

De heer Boutmans (Agalev). — Voor mij gaat het niet over de juridische notie, maar over de feitelijke gegevens. Mag ik mij in alle rust verduidelijken? Indien wij een onderscheid maken tussen veilige en onveilige landen om te bepalen uit welke landen we vluchtelingen asiel kunnen verlenen, dan ontnemen wij een individueel recht op asiel aan individuele mensen op basis van een juridische notie. Dat is altijd levensgevaarlijk en dat moeten wij dus zeker niet doen.

Indien het echter gaat om het terugsturen van concrete mensen naar een concreet land, dan hebben wij te doen met een feitelijke kwestie. Dan gaat het erom te weten of het land waarnaar men de persoon terugstuurt, afgemeten aan de aard van deze persoon, veilig is. Hierbij is de beoordeling van de aard van het land en van de actuele toestand doorslaggevend. Men kan zich er niet vanaf maken met het argument dat, aangezien de notie «veilig land» niet wordt gebruikt bij de erkenning van politieke vluchtelingen, dit ook niet mag worden gebruikt in het terugzendbeleid. Deze redenering leidt immers, allicht ongewild, tot het resultaat dat wij nu kennen.

De vice-eerste minister zegt dat de man in alle vrijheid heeft aanvaard naar Algerije terug te keren. Er zijn natuurlijk gradaties van vrijheid. De man was hier voor zijn uitwijzing opgesloten, hij is onder begeleiding van rijkswachters naar Spanje gevlogen en in Spanje ...

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — ... heeft men hem gezegd dat hij nog altijd naar België kon terugkeren.

De heer Boutmans (Agalev). — In Spanje «zou» men hem gevraagd hebben of hij wenste terug te keren.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Neen, men «heeft» hem dat gevraagd. Ik weiger die insinuatie te accepteren. De begrippen «men zegt» en «het is zo» worden nooit weergegeven. Dat is een manier van liegen. Dat is zaken niet zeggen, die ze maar al te goed weten.

De heer Boutmans (Agalev). — Dat is niet liegen. Dat is een vorm van kritische benadering van de mededeling in Spanje aan de man dat hij, als hij dat wou, kon terugkeren naar België. Die mededeling werd hem gebracht toen hij gepakt en gezakt goed en wel in het vliegtuig zat.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Dat is onmogelijk. Op dat ogenblik waren de rijkswachters al vertrokken. Hij heeft het vliegtuig zelf genomen op het ogenblik dat de rijkswachters er niet meer waren. Hij kan dus onmogelijk fysiek gedwongen zijn op dat vliegtuig te stappen.

De heer Boutmans (Agalev). — Ik moet u wel op uw woord geloven.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — U kunt dat vaststellen in de reistabellen.

De heer Boutmans (Agalev). — Daar gaat de discussie niet over.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Toch wel, het is alleszins een van de punten van de discussie.

De heer Boutmans (Agalev). — Ik wil helemaal niet beweren dat de rijkswacht samen met hem op dat tweede vliegtuig is gestapt.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — De rijkswachters zijn op hun stappen teruggekeerd vooraleer hij is vertrokken.

De heer Boutmans (Agalev). — Dat zal wel juist zijn. Dergelijke feitelijke elementen zijn meestal gemakkelijk na te gaan. Daarover wil ik geen discussie voeren.

Wel wil ik weten wat de marge van keuzevrijheid is van de betrokkene, die aangekomen in Barcelona of in Madrid, te horen «zou» krijgen dat hij eventueel naar België terug kan keren. Ik gebruik hier wel de voorwaardelijke wijs, ook al hoort de vice-eerste minister dat niet graag.

De vraag is echter wat hij in België moet gaan doen, want hij zal daar waarschijnlijk opnieuw worden opgesloten.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Neen, want zijn familie is niet opgesloten. Hij heeft geen asiel en wordt niet uitgewezen. Dus hij weet dat dat mogelijk is.

De heer Boutmans (Agalev). — Het minste dat ik daarvan kan zeggen is dat die man, die inmiddels al in Spanje is beland, een erg relatieve vrijheid van keuze heeft, die dan nog afhangt van de precieze termen en de precieze sfeer waarin dat voorstel is gedaan. Alleen het feit dat men hem dat voorstel heeft gedaan, toont aan dat er een gigantisch probleem was. Dat hadden zelfs die eenvoudige rijkswachters, die toch ook maar mensen zijn die uitvoeren en die geen verantwoordelijkheid dragen in de beslissingen die worden genomen, begrepen. Dat argument zou zich dus wel eens kunnen keren tegen de verdediging van deze beslissing. Dat zou wel eens een ernstige aanwijzing kunnen zijn dat er een zwaar probleem was.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — De rijkswachters hebben gemerkt dat hij bang was en hem gezegd dat hij naar België mocht terugkeren, maar hij heeft dat niet gewild.

De heer Boutmans (Agalev). — Precies dat «mogen» en dat «niet willen» relatieve ik ten sterkste. Hij is uitgewezen naar Spanje. Halverwege heeft men hem gevraagd of hij niet wilde terugkeren. Hier is, in het kader van een totaal beleid, een risico genomen, wat tot een uiteraard ongewild resultaat heeft geleid en wij zitten nu met de gebakken peren. Ik kan daarom maar één raad geven: trek daaruit lessen voor de toekomst. Die les is volgens mij niet te beweren dat Amnesty International leugens vertelt en onbetrouwbaar is, maar dat het beleid waarbij men probeert zoveel mogelijk mensen terug te sturen, vroeg of laat tot ongelukken leidt zoals dat hier het geval is geweest.

De heer Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — U vraagt mij waar Amnesty International België leugens zou vertellen. De man in kwestie — dat is door de betrokkene vooraf en nadien bevestigd — heeft verklaard aan welke politieke activiteiten hij in Algerije heeft deelgenomen in 1995. Nadien heeft hij bekend dat hij in 1995 niet meer in Algerije was. Dat wordt ook materieel bevestigd. Desalniettemin neemt

Amnesty International de feiten nog altijd voor waarheid. Amnesty International België blijft zeggen dat hij bij zijn aankomst werd gemarteld en dat hij in de gevangenis werd gestopt terwijl hij in de luchthaven werd opgehouden en men hem nog dezelfde dag heeft laten gaan. Dat is nadien ook door de betrokkene zelf ten aanzien van de ambassadeur bevestigd.

Amnesty International België heeft die informatie van ons gekregen. Zij blijft echter beweren dat deze persoon politiek asiel moet worden verleend terwijl uit al de verklaringen van de betrokkene blijkt dat hij een economisch vluchteling is. Dat die persoon in kwestie probeert politiek asiel te krijgen, neem ik nog aan, maar niet dat Amnesty International België dit na zoveel maanden nog *quod erat demonstrandum* gebruikt. Als men iets wil bewijzen, dat men dan de echte bewijzen zoekt. Ik blijf erbij dat wij, ook de commissaris-generaal, tot op heden altijd rekening hebben gehouden met de informatie die Amnesty International ons heeft gebracht.

Tot mijn spijt moet ik vaststellen dat de informatie die Amnesty International België voor dit dossier tot op heden heeft aangebracht geenszins betrouwbaar is. Dat is erg jammer, want dat is een verschrikkelijke vaststelling voor een NGO die overigens wordt beschouwd als een controle-orgaan ten opzichte van ons. Zij hebben onze vragen met betrekking tot dit dossier nooit beantwoord. We hebben met hen nadien een discussie gehad en zij hebben niet kunnen antwoorden. Er moest iets bewezen worden en dat heeft men ook gedaan, desnoods tegen de feiten in. Ik vind dit zeer erg want dit schaadt de betrouwbaarheid van dit belangrijke orgaan. Men bewijst iets door bepaalde feiten doelbewust achter te houden.

Wanneer men beweert dat zijn politieke activiteiten in Algerije in 1995 van die aard waren dat zijn leven in gevaar was, terwijl bekend is dat deze persoon reeds in 1994 in Arabië «zwart» aan het werken was, moet men mij niet zeggen dat men het goed meent. Als men die eerlijkheid niet heeft, moet men zich niet beschouwen als een valabele gesprekspartner. Als men van oordeel is dat het uitwijzingsbeleid te streng is, moet men dat ook zeggen, maar dan moet men dat niet proberen te bewijzen met leugachtige feiten. Dit vind ik storend voor een respectabele organisatie, die volgens mij in dit dossier bewezen heeft dat ze niet wil dat de waarheid aan het licht komt.

Blijkbaar durft men het ook niet aan om vragen te stellen bij het fundamentalisme als dusdanig en het met de vinger te wijzen. Het risico dat ons beleid faalt, bestaat altijd. Dit dossier gaat echter, jammer genoeg voor hen, niet over het beleid. Het gaat over het verschrikkelijke cynisme van een fundamentalistische organisatie. De man die gestorven is heeft drie dagen voor zijn dood beweerd dat zijn broer hem de dood heeft ingejaagd. Dit zijn zijn woorden. Ik meen dat hij gelijk had en dat hij heel goed beseftte waar hij aan toe was. Het gaat erom dat autoritaire regimes en ideologieën het zich kunnen veroorloven om zo iets te doen. Mocht ik als mensenrechtenorganisatie met dit dossier worden geconfronteerd, dan zou ik dit eerst aan de kaak stellen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Dames en heren, de agenda van de openbare vergadering van de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden is afgewerkt.

L'ordre du jour de la réunion publique de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives est ainsi épuisé.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 14.55 uur.)

(La séance est levée à 14 h 55.)